

4:5-22 The curse begins (continued)

1. Midrash Shemuel 11:1

"וירץ איש בנימין... זה שאול... [ר' לוי:] ששים מיל הלך שאול באותו היום במערכה היה ושמע שנשבו הלוחות והלך וחטפן מיד גלית ובא, ורבי סימון אמר מאה ועשרים מיל הלך שאול באותו היום בשילו היה ושמע שנשבו הלוחות והלך וחטפן מיד גלית ובא, ורבנין אמרין מאה ושמונים מיל הלך שאול באותו היום במערכה היה וברח לשילה ושמע שנשבו הלוחות והלך וחטפן מיד גלית ובא.

"And a man of Benjamin ran, etc." This was Shaul... [Rabbi Levi said:] Shaul ran 60 *mil* that day. He was at the battlefield and he heard that the *luchot* had been captured. He went and grabbed them from Goliath and came back. Rabbi Simon said Shaul ran 120 *mil* that day. He was in Shiloh and he heard that the *luchot* had been captured, and he went and grabbed them from Goliath and came back. And the Sages said Shaul ran 180 *mil* that day. He was at the battlefield and he fled to Shiloh, and he heard that the *luchot* had been captured and he went and grabbed them from Goliath and came back.

2. Radak to Shemuel I 4:12

דרשו בו שהוא היה שאול בן קיש שחטף הלוחות מיד גלית הפלשתי וברח לו ורחוק הוא שהוציא אדם את הלוחות מהארון שהרי כמה נגעים וכמה רעות באו לפלשתים מקדושת הארון בהיותו בארץ פלשתים לבד כל שכן אם שלחו יד בו כי גם אנשי בית שמש שהיו ישראלים מתו כמה מהן כי ראו בארון ד':

They taught that this was Shaul ben Kish, who grabbed the *luchot* from the Plishti Goliath and fled. It is unlikely that someone removed the *luchot* from the Ark, for any plagues and evils befell the Plishtim as a result of the sanctity of the Ark when it was just in the land of the Plishtim – how much more so if they had touched it! For even many of the people of Beit Shemesh, who were Jews, died when they looked at the Aron of Gd.

3. Rashi to Shemuel I 17:8

הלא אנכי הפלשתי - איני לא שר מאה ולא שר אלף אלא פלשתי כאחד מן האחרים, ואעפ"י שנלחמתי להם כמה מלחמות - אני הרגתי חפני ופנחס ושביתי את הארון. ואתם נעשיתם עבדים לשאול ולא הושיע אתכם מימיו בגבורתו:

"I am the Plishti" – I am not an officer over 100 or over 1000, just a Plishti like any other, although I have fought many wars for them – I killed Chofni and Pinchas, and I captured the Aron. And you became servants of Shaul and he never saved you through his might.

5:1-8 The Aron in Ashdod

4. Rashi to Shemuel I 5:2

דגון - דמות עשוי כדמות דג:

Dagon - a form of a fish [*dag*].

5. Radak to Shemuel I 5:2

אמרו כי דגון מטבורו ולמטה היה צורת דג, לפיכך נקרא דגון, ומטבורו ולמעלה צורת אדם כמו שאמר "ושתי כפות ידיו כרותות אל המפתן", וזהו פירושו "רק דגון נשאר עליו" - צורת דג נשאר עליו.

They say that *Dagon* was a fish from the navel and down, and so it was called *Dagon*, and from its navel and up it had human form, as it says, "And its two hands were cut off, to the threshold." This is the meaning of "Only *Dagon* remained on it" – the form of a fish remained on it.

6. Malbim to Shemuel I 5:8

הסרנים תלו הדבר במקרה, וע"כ אמרו שיסוב לגת לראות אם ישלח מטהו גם שמה, ולא שלחוהו לעיר קרובה לאשדוד רק לגת שהיה רחוק כמ"ש יסב (כמ"ש (שמות יג, יח) ויסב אלקים את העם), כי חשבו שהוא חולי מתדבק טבעי ולא יתפשט למקום רחוק:

The leaders treated it as coincidence, and so they said it should go to Gat, to see if [the Aron] would extend its rod there as well. And they did not send it to a nearby city, like Ashdod, only to Gat which was far away, as seen in the word *yasav* (like Shemot 13:18), for they thought it was a contagious disease and it would not spread far away.

7. Ralbag to Shemuel I 5:6

וידמה שאלה המופתים עשה הש"י באמצעות שמואל שהיה נביא או נעשה זה בזולת נביא להשגחתו על ישראל שלא יאבד ארון האלקים מהם:

Apparently, Gd performed these wonders via Shemuel, who was the prophet, or it was done without a prophet via Gd's supervision of Israel, lest the Aron of Gd be lost from them.

8. Midrash Shemuel 11:4

ופלשתים לקחו את ארון וגו' (ש"א ה' א'), רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש רבי יוחנן אמר כבודוהו אמרו זה אלוך וזה אלוך, יבא אלוך וישרה אצל אלוך, רבי שמעון בן לקיש אמר כך יהיה בשכרן, אלא אמרו זה נוצח וזה נצוה, יבא נצוה ויתעבד לנוצח.

"And the Plishtim took the Aron, etc." Rabbi Yochanan and Reish Lakish: Rabbi Yochanan said they honoured it, saying, "This is Gd and this is Gd, let Gd come dwell with Gd." Reish Lakish said: Then this was their reward!? Rather, they said, "This is the victor and this is the defeated; let the defeated come serve the victor."

9. Bereishit 35:2

ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסרו את אלהי הגר אשר בתככם והטירו והחליפו שמלתיכם:

10. Shemuel II 12:29-30

ויאסוף דוד את כל העם ויגלה רבקה וילקחם בה וילקדה: וישח את עטרת מלכם מעל ראשו ומשקלה כפר וקב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד... רש"י: את עטרת מלכם - תועבת בני עמון שמו לשון מולך:

Rashi: "the crown of *Malkam*" – The idol of Amon was named *Malkam*, like *Molech*.

11. The Mesha Stele (William Hayes Ward translation), 9th century BCE, Lines 17-18

And from there I took the vessels of 'ד, and I brought them before Kemosh.

12. Melachim II 24:12-13

ויצא יהויכין מלך יהודה על מלך בבל הוא ואמו ועבדיו ושאריו וסריסיו וישח אתו מלך בבל בשנת שמינה למלכו: ויוצא משם את כל אוצרות בית ד' ואוצרות בית המלך ונקצץ את כל פלי הגדקה אשר עשה שלמה מלך ישראל בהיכל ד' באשר דבר ד':...

13. Daniel 1:1-2

בשנת שלוש למלכות יהויקים מלך יהודה בא נבוכדנאצר מלך בבל ירושלם ויצר עליה: ויהיו ד' בידו את יהויקים מלך יהודה ומקצת פלי בית האלקים ויביאם ארץ שניער בית אלהיו [חול] ואת הכלים הביא בית אוצר אלהיו [חול]:

14. Daniel 5:1-2

בלשאצר מלכא עבד לחם רב לרבך בנוהי אלף ולקבל אלפא חמרא שתה: בלשאצר אמר בטעם חמרא להיתנה למאני דהבא וכספא די הנפק נבוכדנאצר אבוהי מן היכלא די בירושלם וישתון בהון...

15. Yeshayah 46:5-7

למי תדמיני ותשוו ותמשלוני ונדמה: הגלים זקב מכיס וכסף בקנה ישקלו: ישכרו צורף ויעשהו [חול] אל יסגדו אף ישתחו: ישארו על פתח סבלהו ויניחהו ותחתיו ויעמד ממקומו לא ימיש אף יצעק אליו ולא יענה מצרתו לא יושיענו:

16. Devarim 28:27

יפכה ד' בשחין מצרים (ובעפלים) ובטחרים ובגרב ובחרס אשר לא תוכל להרפא:

17. Midrash, Sifri Behaalotcha 88

"אוי לנו מי יצילנו מיד האלקים האדירים האלה" (שמואל א' ד ח) עד כאן אמרו צדיקים, אבל רשעים אמרו "אלה הם האלקים המכים את מצרים בכל מכה במדבר" (שם /שמואל א' ד' ח'), אמרו עשר מכות היו לו והביאם על המצריים, שוב אין לו מכה מעתה. אמר להם המקום, "אתם אומרים שאין לי מכה מעתה? מכה אביא עליכם שלא נהייתה מעולם!" והיה אחד מהם יושב בטחור ועכבר יוצא מן התהום ושוטט את בני מעיו וחוזר לתהום. וכן הוא אומר "ותכבד יד ד' על האשדודים."

"Woe is us, who will save us from this mighty Gd (4:8)" – That was what their righteous people said. But the wicked said, "This is the Gd who struck Egypt with every blow in the wilderness (4:8)". They said: He has ten plagues and he brought them upon Egypt; he has no plague remaining. Gd replied: "You say I have no plague left? I will bring upon you a plague which never existed before!" And one of them would sit in a latrine and a rodent would come from the depths and pull out his intestines and return to the depths. Thus it said, "And Gd's Hand was heavy on the Ashdodim."

18. Radak to Shemuel I 5:6

והכתיב הוא שם כנוי לתחתוניות כי עפולי לשון גבוהות... והקרי הוא שם החולי:

The written word is a euphemism for "bowels", for *apoli* is a term for heights... The pronounced word is the name of the illness.

19. Ralbag to Shemuel I 5:6

וזאת המכה היתה שהוכו בטחורים והוא חולי מצער מאד ויוצא מהם דם רב.

This plague was that they were struck with *techorim*, an illness which is very painful, producing much blood.

20. Rashi to Yeshayah 46:1

אלהותיהם של בבל כרעו קרסו ל' שחוק של עכו"ם הוא כמי שיש לו חולי מעים ואינו מספיק לישב על מושב בה"כ עד שהוא נתרז.

The gods of Bavel "kneeled and stooped", an expression of mocking the idol, like one who has intestinal trouble and cannot reach the toilet before having the runs.

21. Talmud, Megilah 25b

כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודה זרה דשריא, דכתיב "כרע בל קרס נבו" וכתיב "קרסו כרעו יחדיו לא יכלו מלט משא וגו'".

All mockery is prohibited, except mockery of idolatry, which is permitted, as in Yeshayah 46:1...

22. Talmud, Gittin 57a

הוה בהו ההוא בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר "ריבוניה דעלמא כוליה, אי ניחא לך לא תמסריה לההוא גברא לדידיה ולמלכותיה בידיה דחד גברא!" אכשליה פומיה לבר דרומא ואמר "הלא אתה אלקים זנחתנו ולא תצא אלקים בצבאותינו!" דוד נמי אמר הכי? דוד אתמוהי קא מתמה. על לבית הכסא אתא דרקונא שמטיה לכרכשיה ונח נפשיה.

There was among them one Bar Daroma, who would leap a *mil* and kill the enemies. The Caesar removed his crown and put it on the ground, saying, "Master of the entire universe! If it is all right with You, do not hand over that man and his entire kingdom to the hand of one man!" Bar Daroma's mouth caused him to stumble, saying, "Gd, You have abandoned us, Gd does not go out with our armies!" But didn't David say that? David was expressing surprise. [Bar Daroma] entered the washroom, and a snake came and removed his bowels, and he died.

23. Talmud, Gittin 56b

יצתה בת קול ואמרה לו "רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע, בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה!" אמאי קרי לה 'בריה קלה'? דמעלבא אית לה ומפקנא לית לה. "עלה ליבשה ותעשה עמה מלחמה!"

A voice emerged and said to him, "Wicked one, son of a wicked one, grandson of wicked Esav! I have a light creature in My world, named *gnat*." Why is it called a 'light creature'? It eats, but it does not [visibly] excrete. "Ascend to land, and do battle with it!"

24. Tehillim 78:66

נִיךְ צָרְיוֹ אַחֲזֹר תִּרְפֹּת עוֹלָם נָמֹן לְמוֹ:

25. Talmud, Avodah Zarah 41b

אתמר: עבודת כוכבים שנשתברה מאיליה רבי יוחנן אמר אסורה רשב"ל אמר מותרת. רבי יוחנן אמר אסורה דהא לא בטלה, רשב"ל אמר מותרת מסתמא בטולי מבטיל לה, מימר אמר "איהי נפשה לא אצלה, לההוא גברא מצלה ליה?" איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל "וראש דגון ושתי כפות ידיו כרותות וגו'" וכתיב "על כן לא ידרכו כהני דגון וגו'!" אמר לו משם ראייה? התם שמניחין את הדגון ועובדין את המפתן, דאמרי הכי: "שבקיה איסריה [כוחו] לדגון, ואתא איתיב ליה על המפתן."

26. Midrash, Bereishit Rabbah 54:4

רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק בשם ר' אבא: למה לקו אנשי בית שמש? על ידי שהיו מליזין בארון, אמר הקב"ה אילו תרנגולתו של אחד מהם אבדה היה מחזיר עליה כמה פתחים להביאה, וארוני בשדה פלשתים שבעה חדשים ואין אתם משגיחים בו? אם אין אתם משגיחים עליו אני אשגיח עליו.